

Főoldal>Bíróági eljárások>Polgári ügyek>Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?
Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Svédország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári jogi jogvitákat rendszerint az általános hatáskörű bíróságok tárgyalják. Az adott ügygel az illetékes kerületi bírósághoz („tingsrätt”) kell fordulni. Két olyan különös hatáskörű bíróság is létezik, amely csak bizonyos polgári peres ügyekkel foglalkozik: a munkaügyi bíróság („*Arbetsdomstolen*”) és a kereskedelmi bíróság („*Marknadsdomstolen*”). Léteznek ezen kívül olyan kerületi bíróságok is, amelyek csak bizonyos ügytípusokkal foglalkoznak. E bíróságok hatáskörére vonatkozó információk [lentebb](#), a [3. kérdésnél](#) olvashatók.

Az általános hatáskörű bíróságokra vonatkozó további információk [itt](#) találhatóak, a különös hatáskörű bíróságokra vonatkozók pedig [itt](#).

Egyes polgári jogi jogvitákkal olyan szervek is foglalkozhatnak, amelyek ténylegesen nem minősülnek bíróságnak. Egyszerűsített eljárás alkalmazásával a végrehajtott hatóság fizetés teljesítésére vagy egyéb cselekmény elvégzésére szólíthatja fel az érintett felet. Az e hatóság által meghozott döntések ellen a kerületi bírósághoz lehet fellebbezni. Bizonyos bérleti vagy lízinggel kapcsolatos jogvitákat a bérleti bíróság („*hyresnämnder*”) vagy a lízingbíró („*arrendenämnder*”) tárgyal.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Gyakorlatilag minden polgári peres ügy tárgyalása a legalacsonyabb fokú bíróságon, a kerületi bíróságon („tingsrätt”) kezdődik.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Általános szabály, hogy az ügyet az alperes tartózkodási helye szerint illetékes bíróság elé kell vinni. A természetes személy tartózkodási helye ott található, ahol a személyt a népszámlálástartásba bejegyezték. Az adott személy népszámlálástartási adatairól a Svéd Adóhivatal („*Skatteverket*”) tud tájékoztatást nyújtani (tel.: +46 (0)8 56 48 51 60). Jogi személy tartózkodási helye általában az a hely, ahol a székhelye található.

Egyes ügyekben akkor is lehet svéd bírósághoz fordulni, ha az érintett személy nem Svédországban él. Ha az alperesnek nincs állandó lakcíme, az ügy a tartózkodási helye szerint illetékes bíróság elé, vagy – egyes esetekben – a legutóbbi lakcíme vagy tartózkodási helye szerinti bíróság elé vihető. Bizonyos polgári jogi jogviták esetén az ügy akkor is tárgyalható svéd bíróság előtt, ha az alperes külföldön rendelkezik állandó lakcímmel. Ha a felek Svédországban ingatlannal rendelkeznek, vagy Svédországban írtak alá szerződést, ennek a joghatóság megállapítása szempontjából döntő jelentősége van.

Nemzetközi ügyeknél nem szabad elfelejteni, hogy a bíróságok hatáskörére és illetékességére vonatkozó svéd rendelkezések csak ott érvényesek, ahol Svédország joghatósággal bír. A legtöbb esetben fennáll a svéd joghatóság, ha valamely svéd bíróság a bíróságok hatáskörére és illetékességére vonatkozó nemzeti rendelkezések alapján jogosult eljárni. Ebben az összefüggésben az alkalmazandó nemzetközi megállapodásokat is fontos figyelembe venni. Svédország esetében e nemzetközi megállapodások közül a legfontosabbak: a Brüsszel I. rendelet, a Brüsszeli Egyezmény és a Luganói Egyezmény, amelyek mind a bíróságok joghatóságát szabályozzák olyan esetekben, amikor az alperes tartózkodási helye a rendelet vagy az egyezmények hatálya alá tartozó országban van. E jogi aktusok egybeek mellett kimondják, hogy azon joghatósági okok, amelyek alapján a fizetési kötelezettség teljesítésére irányuló keresetek megindíthatók az alperes ingatlanának helyén, nem alkalmazhatók olyan személyre, akinek tartózkodási helye valamely tagállamban vagy az egyezményben részes államban van.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

A joghatósággal kapcsolatban számos szabály vonatkozik arra, hogy az adott ügyet tárgyalhatja-e az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróságtól eltérő bíróság. Számos nemzetközi megállapodás – például a Brüsszel I. rendelet, valamint a Brüsszeli és a Luganói Egyezmény – foglalkozik a versengő joghatóság kérdésével.

A versengő illetékességre vonatkozó legfontosabb svéd szabályok az alábbiak:

Bármely károsult személy fordulhat a károkozó vagy károkozás bekövetkezésének helye szerinti bírósághoz. Ez a rendelkezés főszabály szerint nem vonatkozik a szerződésszegésre. A bűncselekményből fakadó károkozás miatt kártérítési kereset a bűncselekménnyel kapcsolatos büntetőeljárással összefüggésben is indítható.

A fogyasztók valamely kereskedő ellen saját bíróságukon indíthatnak eljárást kis összegű fogyasztói ügyekben.

Szerződéses fizetési kötelezettséggel kapcsolatos ügyekben adott esetben a szerződéskötés helyének bírósághoz is lehet fordulni. Másrészt azonban a svéd jog nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely alapján a szerződés teljesítési helyének bírósága rendelkezne illetékességgel.

Valamely kereskedővel szemben üzleti tevékenysége kapcsán felmerült jogvita esetén bizonyos esetekben az üzletvitel helye szerinti bírósághoz is lehet fordulni.

Gyermekefelügyeleti, -elhelyezési és láthatási joggal kapcsolatos ügyekben a tárgyalás többnyire a gyermek állandó tartózkodási helye szerinti bíróságon folyik (lásd még: a „Szülői felügyeleti jog – Svédország” című fejezetet).

Gyermekefelügyeleti ügyekkel általában az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság foglalkozik, de apasági pereknél, házassági ügyekben és szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben (szülői felügyelet és gyermekelhelyezés) más bírósághoz is lehet fordulni.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A svéd jog számos szabályt tartalmaz a kizárólagos illetékességre vonatkozóan, amelynél az adott ügyben csak egy adott bíróság járhat el. Számos nemzetközi megállapodás – például a Brüsszel I. rendelet, valamint a Brüsszeli és a Luganói Egyezmény – foglalkozik a kizárólagos joghatóság kérdésével. Ha ezen szabályok hatálya alá tartozó bármely ügyben a kizárólagos joghatósággal rendelkező bíróságtól eltérő bírósághoz fordulnak, a bíróságnak tilos az ügyben eljárnia.

A kizárólagos illetékességre vonatkozó legfontosabb svéd szabályok az alábbiak:

Az ingatlanokkal kapcsolatos jogviták nagy részével az ingatlan helye szerinti bíróság foglalkozik.

Egyes, ingatlannal kapcsolatos jogviták esetén ingatlanbírószághoz („fastighetsdomstol”) vagy bérleti/lízingbírószághoz („hyresnämnd”, illetve „arrendenämnd”) kell fordulni. Ez megint csak az ingatlan helyétől függ.

Örökösödési ügyekben az elhunyt lakóhelye szerinti bíróság az illetékes.

Házassági és a házastársi vagyonmegosztási ügyekben a peres felek valamelyikének lakóhelye szerinti bírósághoz kell fordulni.

Amennyiben valamely jogvita esetén a munkaügyi bíróság („Arbetsdomstolen”) vagy a kereskedelmi bíróság („Marknadsdomstolen”) rendelkezik joghatósággal, az ügyet nem tárgyalhatja az alperes tartózkodási helye szerinti általános hatáskörű bíróság.

Környezetvédelmi, tengerjogi és szellemi tulajdonjoggal kapcsolatos ügyekben külön szabályok érvényesek, amelyek szerint egyetlen bíróság rendelkezik illetékességgel.

A Svea Fellebbviteli Bíróság („Svea hovrätt”) kizárólagos illetékességgel rendelkezik bizonyos, külföldi bíróságok által hozott határozatok érvényesítésére vonatkozó kérelmek esetében.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek megállapodhatnak abban, hogy egy adott jogvitát mely bíróság tárgyaljon. Ez az ún. illetékességi megállapodás, amelyet írásban kell megkötni. A megállapodás kikötheti valamely bíróság kizárólagos illetékességét. Megállapodást lehet kötni arról is, hogy a szokásos szabályok szerint illetékességgel rendelkező bíróságtól eltérő bíróság foglalkozzon egy adott ügygel. A felek ezenkívül egynél több illetékes bíróságot is kijelölhetnek.

Főszabály szerint a felek által illetékesként megjelölt bíróság köteles befogadni az ügyet. Ez azonban nem érvényes akkor, ha a megállapodás ellentétes a kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok bármelyikével. Ha valamely fél azt állítja, hogy az illetékességi megállapodás érvénytelen, a bíróságnak is meg kell vizsgálnia ezt az állítást, aminek eredményeként kiderülhet, hogy az adott bíróság nem illetékes.

Az egyébként nem illetékes bíróság mégis rendelkezhet illetékességgel, ha az alperes nem hivatkozik arra, hogy az ügy tévesen került az adott bírósághoz (ezt hívják az illetékesség hallgatólagos kiterjesztésének). A kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok fennállásakor azonban nem ez a helyzet; a bíróságnak ezt a kérdést saját hatáskörben kell eldöntenie. A bíróság ugyanakkor nem vizsgálja automatikusan azt a kérdést, hogy az ügyet a főszabály, a versengő illetékességre vonatkozó szabályok vagy az illetékességi megállapodás megsértésével tárgyalják-e. A bíróság illetékességének hiányára vonatkozó állítást az adott ügyben tett első nyilatkozattal együtt kell a feleknek megtenniük. Ha azonban az alperes egyáltalán nem nyilatkozik és a bíróságnak mulasztási ítéletet kell hoznia, a bíróságnak mérlegelnie kell, hogy rendelkezik-e illetékességgel.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Két különbírószághoz is létezik, amely polgári jogi jogvitákkal foglalkozik: a munkaügyi bíróság („Arbetsdomstolen”) és a kereskedelmi bíróság („Marknadsdomstolen”). A munkaügyi bíróság munkaviszonnyal kapcsolatos jogvitákkal foglalkozik, azaz olyan jogvitákkal, amelyek a munkáltató és a munkavállaló közötti jogviszonyra vonatkoznak. A kereskedelmi bíróság versenyjogi és kereskedelmi jogi kérdésekben dönt.

Egyes kerületi bíróságok („tingsrätter”) csak bizonyos polgári ügyekkel foglalkoznak. A svéd kerületi bíróságok közül öt egyben földügyekben és környezetvédelmi ügyekben is hatáskörrel rendelkezik („mark- och miljödomstolar”). E bíróságok foglalkoznak a Környezetvédelmi Törvénykönyv („miljöbalken”) hatálya alá tartozó ügyekkel, valamint a kisajátítással és földfelosztással kapcsolatos ügyekkel. A tengerjogi kérdésekben hét kerületi bíróság, azaz tengerjogi bíróság („sjörättsdomstolar”) dönthet. Külön szabályok vonatkoznak a szellemi tulajdonjoggal, főként a szabadalmakkal kapcsolatos jogvitákra, amelyek szerint ezek a stockholmi kerületi bíróság („Stockholms tingsrätt”) kizárólagos hatáskörébe tartoznak.

Utolsó frissítés: 12/11/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.